

nutí Gl. Ung. 4951 z roku 1873 a 4382 z roku 1908, hledíc jenom k formelní stránce exekučního titulu.

Čís. 1501.

Ustanovení čl. 40 obch. zák. platí ve všech případech, kde jde o vypořádání mezi společníky, zejména též o vypořádání mezi vystoupivším společníkem a společností.

(Rozh. ze dne 15. února 1922, R II 45/22.)

Společník veřejné společnosti domáhal se, vystoupiv z ní, soudního příkazu, by mu společnost předložila k nahlédnutí veškeré své obchodní knihy. Soud prvního stolu návrh zamítl. Důvody: Nejde tu o žádný z případů čl. 40 obch. zák., jmenovitě nejedná se o rozdělení společnosti. Žadatel nedomáhá se toho, by bylo rozděleno jmění společné jemu a jeho dřívějším společníkům, nemaje již na společenském jmění žádného podílu. Tím, že vystoupil ze společnosti, přešel jeho podíl na ostatní společníky, a přísluší mu pouze nárok na odbytné, jenž však jest pouhým nárokem peněžitým. Nejde mu tedy o nárok na rozdělení, jenž přísluší pouze tomu, kdo jest dosud ve společnosti, nýbrž domáhá se pouze, jsa mimo společnost, nároku na peněžitý obnos. Nelze tu proto použiti čl. 40 obch. zák., jenž ostatně nezakládá bezpodmínečného práva na předložení veškerých knih k nahlédnutí, nýbrž praví pouze, že, je-li tu jinak nárok na nahlédnutí do knihy, může nárok ten býti rozšířen na všechny knihy a jich úplný obsah. Pokud se tkne právních prostředků, jež poskytuje zákon vystoupivšímu společníku za účelem rozdělení jmění, jsou uvedeny v čl. 130 obch. zák. Právo nahlédnouti v knihy mimo spor není mu tam vyhrazeno. Pouze smlouvou mohl žadatel nároku takového nabýti, čehož však vůbec netvrdil. Rekursní soud návrhu vyhověl. Důvody: Mínění prvního soudu, že se nejedná o rozdělení společnosti po rozumu čl. 40 obch. zák., nelze přisvědčiti. Navrhovatel byl veřejným společníkem firmy, proti níž návrh zní, a vystoupil ze společnosti dne 31. prosince 1919. Proto měla se s ním firma podle čl. 130 obch. zák. na základě tehdejšího stavu jmění vypořádati. Navrhovatel se tohoto vypořádání domáhá, nestalo se však tak až dosud, naopak obdržel jen rozvahy, jichž správnost běře v pochybnost. Jde tu tedy o rozdělení společnosti a jest zejména bez významu, že vystoupivší společník musí se podle čl. 131 obch. zák. spokojiti s tím, že se mu jeho podíl na jmění společnosti vyplátí v peněžitě, jeho hodnotě odpovídající částce, poněvadž formu, v níž obdrží společenský podíl, nelze vyvyšovati nad podstatu věci. Ve skutečnosti obdrží i vystoupivší společník díl jmění společnosti, totiž svůj podíl na něm, ovšem ve formě peněžité částky, jeho hodnotě odpovídající. Jde-li však o rozdělení společnosti, může soud podle čl. 40 obch. zák. naříditi sdělení obchodních knih a má tak učiniti, má-li navrhovatel na tom odůvodněný zájem, jak jest tomu nepochybně v tomto případě, kde navrhovatel chce na základě obchodních knih se přesvědčiti o správnosti sdělených mu rozvah a o pravé výši svého podílu, k čemuž má zajisté právo. Že stěžovatel byl a již není veřejným společníkem firmy, nepřichází v úvahu, poněvadž ustanovení čl. 40 obch. zák., pokud mluví o rozdělení

společnosti, není omezeno na dobu trvání společnosti a navrhovatel žádá jen za sdělení cních obchodních knih, které se vztahují na dobu, kdy byl společníkem firmy. Za tohoto stavu věci a při správném právním posouzení věci bylo tudíž návrhu na sdělení obchodních knih vyhověti.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Směrodatným jest v této věci řešení otázky, zda jde tu o záležitost, týkající se rozdělení společnosti dle čl. 40 obch. zák. Kdežto prvá stolice otázku tu zodpověděla záporně, jest rekursní soud toho názoru, že o takovou věc tu jde, a to právem. Nelze přehlednouti, že, když dle čl. 130 obch. zák. jeden společník ze společnosti vystoupí, má společnost s ním se vypořádati. To se ovšem neděje tak, že by se jmění společenské rozdělilo, nýbrž jmění to na dále zůstává společenským a vystupující společník obdrží svůj podíl v hotových penězích. Takovéto majetkové vypořádání však, jelikož i při něm odchází část jistiny do rukou bývalého společníka na újmou společnosti, není ničím jiným, než dělením společnosti. Obmezovati ustanovení čl. 40 obch. zák. jen na případy, kde by šlo o skutečné dělení společnosti, není zákonného důvodu. Vždyť právě to místo, kde zákonodárce mluví všeobecně o případech, ve kterých jest přípustno žádati o nahlédnutí do veškerých obchodních knih, nelze vykládati způsobem obmezujícím, nýbrž dlužno připustiti předložení knih ve všech případech, kde jde o vypořádání mezi společníky. Z toho důvodu asi také německý obchodní zákon opustil doslov našeho čl. 40 obch. zák. a nahradil ho v § 47 zněním: »bei Vermögensauseinandersetzung, insbesondere im Erbschafts-, Gütergemeinschafts- und Gesellschaftsteilungssachen kann das Gericht die Vorlegung der Handelsbücher zur Kenntnisnahme von ihrem ganzen Inhalt anordnen.« Tomuto názoru nevadí ustanovení čl. 131 obch. zák., dle něhož vystupující společník nemá práva na poměrný podíl na pohledávkách, zboží a jiných majetkových předmětech společnosti, nýbrž spokojiti se musí penězi; vždyť toto odbytné jest jen náhražkou za jednotlivé majetkové součástky. Byloť by též nejvýš nespravedливо, by vystoupivší společník nesměl na základě knih společnosti přezkoumávati rozvahu proto, že už společníkem není, přes to, že se rozvaha týče právě doby, kdy společníkem byl. Tehdy ovšem nebylo příčiny, mu nahlédnutí do knih odepřít, a proto nelze tak učiniti ani po jeho vystoupení, jelikož jen tak jest mu možno, aby přezkoumal rozvahu a zjistil, zda vypočtený podíl jest správným, důvod to, jemuž závažnost upřít nelze.

Čís. 1502.

Přípustnost pořadu práva pro nárok na náhradu škody proti členu domobranecké prohlížecké komise, již byl poškozený před převratem protiprávně odveden.

(Rozh. ze dne 21. února 1922, R I 1498/21.)

Žalobce domáhal se na žalovaném náhrady škody, ježto při třídění domobranců v roce 1915 byl protiprávným postupem žalovaného jakožto